EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 24.5.2023
COM(2023) 619 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reformem Nizozemska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2023

{SWD(2023) 619 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Nizozemska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2023

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik[1], a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241[3], kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný EU. V souladu s prioritami evropského semestru přispívá k hospodářskému a sociálnímu oživení a k provádění udržitelných reforem a investic, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Pomáhá rovněž posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci EU a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci Nástroje pro oživení a odolnost byl dne 30. června 2022 aktualizován v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

[1] Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

[2] Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

[3] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

(2) Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2023[4], jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2023. Priority analýzy v rámci čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 23. března 2023 Evropská rada. Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování 2023, ve které je Nizozemsko uvedeno mezi členskými státy, jež by mohly být postiženy nerovnováhami nebo by u nich takové postižení mohlo hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Téhož dne Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Nizozemska na rok 2023. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, které Rada přijala dne 16. května 2023, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2023, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv a kterou Rada přijala dne 13. března 2023.

(3) Třebaže ekonomiky EU vykazují pozoruhodnou odolnost, stále na ně negativně dopadá geopolitická situace. Evropská unie pevně stojí při Ukrajině a její agenda hospodářské a sociální politiky se zároveň zaměřuje na snižování negativního dopadu energetických otřesů na zranitelné domácnosti i podniky v krátkodobém horizontu a na pokračování dosavadní práce na zelené a digitální transformaci, podpoře udržitelného a inkluzivního růstu, ochraně makroekonomické stability a zvyšování odolnosti ve střednědobém horizontu. Silně se také soustřeďuje na zvyšování konkurenceschopnosti a produktivity EU.

(4) Dne 1. února 2023 vydala Komise sdělení *„Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“*[5], jehož záměrem je posílit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi a podpořit rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Plán doplňuje pokračující úsilí v rámci Zelené dohody pro Evropu a plánu REPowerEU. Cílem plánu je vytvořit příznivější prostředí, aby se zvýšila unijní výrobní kapacita u technologií a produktů s nulovými čistými emisemi nezbytných ke splnění ambiciózních cílů EU v oblasti klimatu a byl zajištěn přístup k relevantním kritickým surovinám, mimo jiné prostřednictvím diverzifikovaného zajišťování zdrojů, patřičného využívání geologických zdrojů v členských státech a maximální recyklace surovin. Plán se opírá o čtyři pilíře: předvídatelné a zjednodušené právní prostředí, rychlejší přístup k financování, zlepšování dovedností a otevřený obchod pro odolné dodavatelské řetězce. Dne 16. března 2023 pak Komise vydala sdělení *„Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“*[6], jež je postaveno na devíti vzájemně se posilujících stimulech a jeho cílem je vytvoření regulačního rámce, který bude podporovat růst. Sdělení vytyčuje politické priority, které se soustředí na aktivní zajišťování strukturálních zlepšení, dobře zacílených investic a regulačních opatření, aby byly EU a její členské státy v dlouhodobém výhledu konkurenceschopné. Níže uvedená doporučení pomáhají tyto priority řešit.

(5) V roce 2023 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší veškerá relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v posledních letech nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020 a 2022 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.
[6] COM(2023) 168 final.

oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

(6) Nařízení o plánu REPowerEU[7] přijaté dne 27. února 2023 má za cíl rychle ukončit závislost EU na dovozu fosilních paliv z Ruska. To přispěje k energetické bezpečnosti a diverzifikaci dodávek energií v EU a povede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, k zvýšení kapacity pro ukládání energie a k zlepšení energetické účinnosti. Nařízení členským státům umožňuje doplnit do národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU. Zmíněné reformy a investice také pomohou zvýšit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi, o které usiluje Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi, a plnit doporučení pro jednotlivé země, která souvisejí s energetikou a byla členským státům vydána v roce 2022 a případně v roce 2023. Nařízení o plánu REPowerEU zavádí novou kategorii nevratné finanční podpory, která je členským státům k dispozici na financování nových reforem a investic souvisejících s energetikou v rámci jejich plánů pro oživení a odolnost.

(7) Dne 8. března 2023 přijala Komise sdělení poskytující pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024. Jeho cílem je podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států a posílit tím koordinaci politik[8]. Komise v něm vzpomenula, že na konci roku 2023 bude deaktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Pro roky 2023–2024 vyzvala k fiskálním politikám, které zajistí střednědobou udržitelnost dluhu a udržitelným způsobem zvýší potenciální růst. Členské státy byly vyzvány, aby ve svých programech stability a konvergenčních programech z roku 2023 nastínily, jak jejich fiskální plány zajistí dodržení referenční hodnoty pro schodek ve výši 3 % HDP a věrohodné a trvalé snížení dluhu nebo udržení dluhu na obezřetné úrovni ve střednědobém horizontu. Komise vybídla členské státy, aby postupně ukončily vnitrostátní fiskální opatření, která zavedly na ochranu domácností a podniků v souvislosti s prudkým zdražením energií, a začaly u těch nejméně cílených. Uvedla, že pokud by bylo nutné podpůrná opatření prodloužit kvůli novým energetickým tlakům, měly by je členské státy zaměřit mnohem lépe než v minulosti na zranitelné domácnosti a podniky. Fiskální doporučení budou podle Komise kvantifikovaná, diferencovaná a formulovaná na základě čistých primárních výdajů, jak je navrženo v jejím sdělení o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU[9]. Na základě doporučení Komise by všechny členské státy měly i nadále chránit investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost i z dalších fondů EU, a to zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci a cíle odolnosti. Komise uvedla, že v souladu se stávajícími právními předpisy navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

(8) Dne 26. dubna 2023 předložila Komise legislativní návrhy na provedení komplexní reformy pravidel EU pro správu ekonomických záležitostí. Hlavním cílem návrhů je

---

7 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1).

8 COM(2023) 141 final.

9 COM(2022) 583 final.

posílit udržitelnost veřejného dluhu a podpořit udržitelný a inkluzivní růst ve všech členských státech prostřednictvím reforem a investic. Návrhy mají za cíl poskytnout členským státům větší kontrolu nad koncipováním jejich střednědobých plánů a zároveň zavést přísnější režim prosazování, aby se zajistilo, že budou plnit závazky přijaté ve svých střednědobých fiskálně-strukturálních plánech. Cílem je dokončit legislativní činnost v roce 2023.

(9) Dne 8. července 2022 předložilo Nizozemsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 4. října 2022 přijala Rada rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Nizozemska[10]. Uvolnění splátek je podmíněno rozhodnutím Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, že Nizozemsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(10) Dne 28. dubna 2023 předložilo Nizozemsko svůj národní program reforem na rok 2023 a dne 28. dubna 2023 svůj program stability z roku 2023 v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2023 rovněž zprávy, které Nizozemsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

(11) Dne 24. května 2023 zveřejnila Komise zprávu o Nizozemsku[11] pro rok 2023. Posoudila pokrok, který Nizozemsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2022, a zhodnotila, jak Nizozemsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Nizozemsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Nizozemska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů EU v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(12) Komise v případě Nizozemska provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011 a dne 24. května 2023 zveřejnila jeho výsledky[12]. Dospěla k závěru, že se Nizozemsko potýká s makroekonomickými nerovnováhami. I přes určité známky zlepšení přetrvávají zejména slabiny související s vysokou úrovní soukromého dluhu a vysokým přebytkem běžného účtu, které mají přeshraniční význam. Přebytek běžného účtu, navzdory nedávným revizím údajů, a soukromý dluh jsou velké jak podle mezinárodních standardů, tak i podle základních ekonomických veličin. Vysoký přebytek běžného účtu se v roce 2022 snížil v důsledku zhoršujících se směnných relací, přičemž běžný účet ve stálých cenách rostl, a zvětšování schodku prvotních důchodů. Se zlepšením směnných relací se očekává, že přebytek v roce 2023 výrazně vzroste a v roce 2024 se stabilizuje. Určitého politického pokroku bylo dosaženo, je však třeba učinit více, aby se omezily překážky pro investice. Zadlužení

[10] Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 4. října 2022 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Nizozemska (ST 12275//22; ST 12275/22 ADD 1).

[11] SWD(2023) 619 final.

[12] SWD(2023) 640 final.

nefinančních podniků a domácností zůstává vysoké: zadlužení domácností vzbuzuje větší obavy, neboť domácnosti jsou v jeho důsledku zranitelné vůči otřesům, přičemž tato rizika ještě zhoršuje vysoké a rostoucí nadhodnocení cen bytových nemovitostí. Očekává se, že míra zadlužení bude v budoucnu mírně klesat. Navzdory mírnému poklesu cen bytových nemovitostí přetrvává tlak na trh s bydlením, zejména proto, že nová bytová výstavba ani zdaleka neodpovídá vládním cílům. Zároveň je dluhově financované vlastnictví nemovitostí nadále podporováno příznivým zdaněním, zatímco politiky týkající se soukromého trhu s nájemním bydlením mohou ohrozit jeho rozvoj.

(13) Na základě údajů potvrzených Eurostatem[13] se saldo veřejných financí Nizozemska snížilo ze schodku ve výši 2,4 % HDP v roce 2021 a dosáhlo vyrovnaného rozpočtu v roce 2022, zatímco veřejný dluh klesl z 52,5 % HDP na konci roku 2021 na 51,0 % na konci roku 2022.

(14) Na saldo veřejných financí dopadají opatření, která byla přijata ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií. V roce 2022 tato opatření snižující příjmy zahrnovala snížení DPH z energie a snížení spotřební daně z benzinu a motorové nafty, zatímco tato opatření zvyšující výdaje zahrnovala slevu z účtů za energii v listopadu a prosinci a podporu domácností s nízkými příjmy, které měly vysoké účty za energie. Náklady na tato opatření byly částečně kompenzovány novými daněmi z neočekávaných zisků výrobců a dodavatelů energie, konkrétně ve formě solidárního příspěvku podle nařízení Rady (EU) 2022/1854 ve výši 33 %. Komise odhaduje čisté rozpočtové náklady na tato opatření v roce 2022 na 0,6 % HDP. Na saldo veřejných financí rovněž dopadají rozpočtové náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny, které se v roce 2022 odhadují na 0,1 % HDP. Odhadované náklady na dočasná mimořádná opatření v souvislosti s onemocněním COVID-19 zároveň klesly ze 1,8 % v roce 2021 na 0,3 % HDP v roce 2022.

(15) V doporučení ze dne 18. června 2021 Rada Nizozemsku[14] doporučila, aby v roce 2022 usilovalo o podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného Nástrojem pro oživení a odolnost, a aby zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů.

(16) Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky[15] v roce 2022 podpůrné ve výši –0,5 % HDP, jak doporučuje Rada. V souladu s doporučením Rady Nizozemsko nadále podporovalo oživení investicemi, které jsou financovány z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU činily v roce 2022 celkem 0,2 % HDP (0,2 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky[16] bude mít utlumující povahu a bude činit 0,1 procentního bodu. V rozporu s doporučením Rady Nizozemsko proto nezachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Zároveň příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně

---

13 Eurostat – Euroindikátory, 47/2023, 21.4.2023.

14 Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 88).

15 Nastavení fiskální politiky se poměřuje jako změna primárních výdajů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů), s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, ve vztahu ke střednědobému potenciálnímu růstu. Další podrobnosti viz rámeček 1 ve fiskálních statistických tabulkách.

16 Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít expanzivní povahu a bude činit 0,2 procentního bodu HDP.

příjmů) k nastavení fiskální politiky měl expanzivní povahu a činil 0,4 procentního bodu. Nizozemsko proto mělo růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů dostatečně pod kontrolou.

(17) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce programu stability, je realistický. Vláda předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2023 o 1,6 % a v roce 2024 o 1,4 %. Pro srovnání, jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá mírně vyšší růst reálného HDP o 1,8 % v roce 2023 a mírně nižší růst reálného HDP o 1,2 % v roce 2024. Důvodem jsou zejména malé rozdíly ve výhledu domácí poptávky v obou letech.

(18) Ve svém programu stability z roku 2023 vláda očekává, že se celkový schodek veřejných financí zvýší v roce 2023 na 3,0 % HDP. Zvýšení v roce 2023 odráží zejména náklady na energetický balíček, rostoucí úrokové výdaje a plány dodatečných výdajů související se společenskými výzvami, jako je zelená transformace, omezení nadměrného ukládání dusíku, vzdělávání a nabídka bydlení. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v programu snížit ze 49,3 % na konci roku 2022 na 48,4 % na konci roku 2023. Jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá v roce 2023 schodek veřejných financí ve výši 2,1 % HDP. To je méně než schodek předpovídaný v programu stability, a to zejména proto, že údaje o výsledku salda veřejných financí za rok 2022 byly lepší, než se v programu stability předpokládalo. Jarní prognóza Komise z roku 2023 očekává vyšší poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 49,3 % na konci roku 2023. Rozdíl je způsoben skutečností, že výsledné údaje za rok 2022 byly vyšší, než se předpokládalo v programu stability, a to v důsledku vysoké vnitřní dynamiky dluhu v roce 2022.

(19) Očekává se, že na saldo veřejných financí budou v roce 2023 nadále dopadat opatření fiskální politiky přijatá ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií. Sestávají z opatření prodloužených z roku 2022 (zejména snížení spotřební daně z benzinu a motorové nafty a podpory domácností s nízkými příjmy) a nových opatření, jako zastropování cen elektřiny a plynu a režim podpory pro energeticky náročné malé a střední podniky. V jarní prognóze Komise z roku 2023 se předpokládá, že čisté rozpočtové náklady na podpůrná opatření budou v roce 2023 činit 1,1 % HDP[17]. Zdá se, že většina opatření v roce 2023 není zaměřena na nejzranitelnější domácnosti nebo podniky a nezachovává cenový signál ke snížení poptávky po energii a zvýšení energetické účinnosti. V důsledku toho se částka cílených podpůrných opatření, která mají být zohledněna při posuzování souladu s doporučením pro rok 2023, v jarní prognóze Komise z roku 2023 odhaduje na 0,5 % HDP v roce 2023 (ve srovnání s 0,1 % HDP v roce 2022). Rozpočtové náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny by měly ve srovnání s rokem 2022 zůstat stabilní.

(20) Dne 12. července 2022 Komise doporučila[18] Nizozemsku přijmout opatření, kterými by v roce 2023 zajistilo, aby byl růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky[19], a

[17] Číselné údaje představují výši ročních rozpočtových nákladů na opatření, mimo jiné v oblasti běžných příjmů a výdajů a – je-li to relevantní – kapitálových výdajů.

[18] Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Nizozemska na rok 2022 a stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 154).

[19] Podle jarní prognózy Komise z roku 2023 se střednědobý (desetiletý průměrný) růst potenciálního produktu Nizozemska, který se používá k měření nastavení fiskální politiky, odhaduje na 7,9 % v nominálním vyjádření.

bralo přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Nizozemsko by se mělo připravit na přizpůsobování běžných výdajů vyvíjející se situaci. Nizozemsku bylo též doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

(21) V jarní prognóze Komise z roku 2023 se předpokládá, že nastavení fiskální politiky bude v roce 2023 v kontextu vysoké inflace expanzivní (–1,1 % HDP). To navazuje na expanzivní nastavení fiskální politiky v roce 2022 (–0,5 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2023 expanzivní povahu a bude činit 0,9 % HDP. To zahrnuje zvýšení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkým nárůstem cen energií o 0,4 % HDP. Tento expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je proto pouze z části způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejvíce ohroženy prudkým nárůstem cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) je rovněž způsoben necílenými opatřeními v oblasti energetiky, trvalým růstem mezd ve veřejném sektoru a sociálních dávek a vyššími výdaji na zdravotnictví. Celkově lze říci, že předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není v souladu s doporučením Rady. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU v roce 2023 činily 0,2 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky bude mít neutrální povahu a bude činit 0,0 procentního bodu. Nizozemsko proto plánuje, že bude financovat dodatečné investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a předpokládá se, že zachová investice financované z vnitrostátních zdrojů[20]. Plánuje financovat veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, jako jsou investice a usnadnění rozvoje větrných elektráren na moři, pobídky k využívání vodíku a zlepšení digitální gramotnosti studentů, které jsou částečně financovány z Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU.

(22) Podle programu stability by měl schodek veřejných financí v roce 2024 klesnout na 2,6 % HDP. Pokles v roce 2024 zejména odráží postupné ukončování energetických opatření. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v programu na konci roku 2024 zvýšit na 48,7 %. Jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky schodek veřejných financí ve výši 1,7 % HDP v roce 2024. To je méně než schodek předpovídaný v programu, a to zejména díky vlivu srovnávací základny v důsledku nižšího předpokládaného poměru schodku k HDP v roce 2023. Jarní prognóza Komise z roku 2023 očekává obdobný poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 48,8 % na konci roku 2024.

(23) Program stability předpokládá postupné ukončení všech podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. Komise rovněž předpokládá postupné úplné ukončení podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. To vychází z předpokladu, že nedojde k opětovnému zvýšení cen energií.

[20] Předpokládá se, že příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít expanzivní povahu a dosáhne –0,2 procentního bodu HDP.

(24) Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 vyzývá k ročnímu zlepšení strukturálního rozpočtového salda směrem ke střednědobému cíli o doporučenou hodnotu 0,5 % HDP[21]. S přihlédnutím k aspektům udržitelnosti veřejných financí[22] by bylo vhodné zlepšit strukturální saldo pro rok 2024 alespoň o 0,3 % HDP. K dosažení tohoto zlepšení by neměl růst čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů[23] v roce 2024 překročit 3,5 %, jak je uvedeno v tomto doporučení. Zároveň by měla být postupně ukončována zbývající podpůrná opatření v oblasti energetiky (v současné době odhadována Komisí na 1,1 % HDP v roce 2023) v závislosti na vývoji na trhu s energií, přičemž ukončování by mělo začít od nejméně cílených opatření, a související úspory by měly být použity ke snížení schodku veřejných financí. Na základě odhadů Komise by to vedlo k růstu čistých primárních výdajů pod doporučenou maximální míru růstu pro rok 2024. Avšak podle jarní prognózy Komise z roku 2023 není růst čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 v souladu s doporučením Rady. Pokud se to potvrdí, byl by namístě nižší růst čistých primárních výdajů v roce 2024.

(25) Za předpokladu nezměněné politiky jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá, že čisté primární výdaje financované z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 porostou o 1,7 %, což je méně než doporučená míra růstu. Korekce předpokládaná v prognóze Komise je v souladu s výší úspor plynoucích z postupného úplného ukončení podpůrných opatření v oblasti energetiky.

(26) Podle programu se očekává, že veřejné investice se zvýší ze 3,4 % HDP v roce 2023 na 3,5 % HDP v roce 2024. Vyšší investice odrážejí vyšší investice financované z vnitrostátních zdrojů a investice financované ze strany EU, zejména prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost. Program se týká reforem a investic, u nichž se očekává, že přispějí k udržitelnosti veřejných financí a udržitelnému a inkluzivnímu růstu. Patří mezi ně reformy a investice v oblasti vzdělávání, výzkumu a vývoje, trhu práce a zelené a digitální transformace, které jsou rovněž součástí plánu pro oživení a odolnost.

(27) Program stability nastiňuje střednědobý fiskální vývoj do roku 2027. Podle programu by se měl schodek veřejných financí postupně zvyšovat na 2,8 % HDP v roce 2026 a na 3,2 % HDP do roku 2027. Plánuje se proto, že schodek veřejných financí zůstane do roku 2026 pod úrovní 3 % HDP a v roce 2027 vzroste nad 3 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v programu zvýšit ze 48,7 % na konci roku 2024 na 52,7 % do konce roku 2027.

(28) Rychle rostoucí ceny bytových nemovitostí v posledních letech vedly k nadhodnocenému trhu s bydlením. Se zpřísněním finančních podmínek se však situace na trhu s bydlením v polovině roku 2022 obrátila, neboť ceny bytových nemovitostí začaly v reakci na rostoucí úrokové sazby hypoték klesat. Hypoteční dluh v poměru k

---

[21] Srov. článek 5 nařízení Rady (ES) č. 1466/97, který rovněž vyžaduje korekci ve výši více než 0,5 % HDP u členských států s veřejným dluhem přesahujícím 60 % HDP nebo s výraznějšími riziky pro udržitelnost dluhu.

[22] Komise odhadla, že Nizozemsko bude potřebovat průměrné roční zvýšení strukturálního primárního salda vyjádřené jako podíl HDP o 0,35 procentního bodu, aby dosáhlo věrohodného snížení dluhu nebo zajistilo, že veřejný dluh zůstane ve střednědobém horizontu na obezřetné úrovni. Tento odhad vycházel z podzimní prognózy Komise z roku 2022. Výchozím bodem pro tento odhad byl předpovídaný schodek veřejných financí a veřejný dluh v roce 2024, který předpokládal zrušení podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024.

[23] Čisté primární výdaje jsou definovány jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů bez započtení diskrečních příjmových opatření a bez úrokových výdajů a cyklických výdajů v nezaměstnanosti.

HDP zůstává v Nizozemsku podle mezinárodních standardů vysoký. To je způsobeno relativně vysokými výpůjčními limity (poměr úvěru k hodnotě nemovitosti) a značnými daňovými úlevami u splátek hypotéky. Ačkoli se míra daňového odpočtu hypotečních úroků postupně snižuje, zůstává stále vysoká. Kvůli výslednému vysokému zadlužení domácností jsou domácnosti zranitelné vůči hospodářským otřesům, což je obzvláště důležité nyní, když se zvýšila rizika korekcí cen bytových nemovitostí. Trh se soukromým nájemním bydlením je však zároveň relativně malý, což vede k omezené nabídce cenově přijatelných a dostupných alternativ ke koupi nemovitosti. Nedostatek cenově dostupného nájemního bydlení rovněž podkopává mobilitu pracovních sil. Odstranění překážek, které v současné době brzdí investice, včetně investic do výstavby bytových nemovitostí, by vládě mohlo umožnit úspěšně realizovat její plány na zvýšení nabídky bytových nemovitostí, a mohlo by tudíž přispět k obnovení vnější rovnováhy, jakož i ke zlepšení fungování trhu s bydlením.

(29) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) a s přílohou V kritériem 2.2 nařízení (EU) 2021/241 zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Přestože byl nizozemský plán pro oživení a odolnost přijat až v roce 2022, jeho provádění již probíhá. Rychlé jednání o provozní dohodě napomůže provádění plánu a je nezbytné pro předložení první žádosti o platbu, k čemuž by mělo dojít do konce roku 2023. Provádění stále probíhá a v této fázi, vzhledem k relativně malému finančnímu přídělu, se riziko jejich nevyčerpání jeví jako omezené. V současné době se připravuje kapitola REPowerEU. Rychlé začlenění nové kapitoly REPowerEU do plánu pro oživení a odolnost umožní financovat další reformy a investice na podporu strategických cílů Nizozemska v oblasti energetiky a zelené transformace. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické zapojování místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.

(30) Všechny programové dokumenty Nizozemska v rámci politiky soudržnosti schválila Komise v roce 2022. Rychlé provádění programů v rámci politiky soudržnosti komplementárně k plánu pro oživení a odolnost a v synergii s ním, včetně kapitoly REPowerEU, má v Nizozemsku zásadní význam pro dosažení zelené a digitální transformace, zvýšení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění vyváženého územního rozvoje.

(31) Kromě hospodářských a sociálních výzev, jimiž se zabývá plán pro oživení a odolnost, čelí Nizozemsko řadě dalších výzev v souvislosti se segmentací trhu práce, nedostatkem pracovních sil a dovedností, závislostí na fosilních palivech a nadměrným ukládáním dusíku.

(32) Podíl pružného zaměstnání (pracovníků s pružnými i dočasnými smlouvami i osob samostatně výdělečně činných bez zaměstnanců) na trhu práce je i nadále v Nizozemsku vysoký. To poukazuje na rostoucí riziko segmentace trhu práce způsobující narušení zejména na okraji trhu práce. Může to prohloubit nerovnost příležitostí a snížit produktivitu. Určitá míra flexibility na trhu práce může posílit přizpůsobivost hospodářství a může také lépe zohlednit individuální preference. Nadměrné využívání pružných typů zaměstnání však může mít negativní dopady na pracovníky a širší ekonomiku. Například pro osoby s pružnými pracovními smlouvami je účast na odborné přípravě a celoživotním učení výzvou, což následně vede ke snížení investic do dovedností. Nizozemská vláda má v úmyslu ve spolupráci se sociálními partnery řešit rozdíly mezi stálým a pružným uspořádáním práce. Plány

zahrnují zrušení smluv na nulový počet hodin a nahrazení smluv souvisejících s prací na zavolanou v jejich současné podobě novým typem smluv poskytujícím větší jistotu příjmu pro pracovníky a zlepšení jistoty zaměstnání zaměstnanců agentury práce. Rychlý pokrok při provádění těchto plánů bude důležitý pro zajištění toho, aby volba určitého typu pracovní smlouvy vycházela z potřeb specifických pro dané pracovní místo nebo z preferencí pracovníků, a zároveň pro zlepšení zaměstnanosti a sociálního postavení osob s pružným zaměstnáním a snížení segmentace trhu práce.

(33) Nizozemský trh práce se s nedostatkem pracovních sil a dovedností potýkal již před pandemií COVID-19, od té doby se však problém rozšířil ve všech odvětvích. Odvětví, jako jsou IKT, zdravotnictví, vzdělávání a technické obory, čelí strukturálnímu nedostatku, který existoval již před pandemií, a očekává se, že bude přetrvávat, částečně v důsledku demografického vývoje. Navzdory vysoké celkové míře ekonomické aktivity je v Nizozemsku stále velké množství nevyužitých a nedostatečně využívaných potenciálních pracovníků, jako jsou osoby přistěhovaleckého původu a osoby pracující na částečný úvazek. Pouze malé množství zaměstnanců, kteří mají práci na částečný úvazek, se rozhodne si svůj pracovní úvazek navýšit. To lze částečně vysvětlit vysokými mezními daňovými sazbami, povinnostmi (nebo očekávanými budoucími povinnostmi) v souvislosti s neformální péčí o děti nebo jiné rodinné příslušníky a/nebo kvalitou práce a rovnováhou mezi pracovním a soukromým životem. Vyřešení nedostatku pracovních sil a dovedností bude vyžadovat přijetí komplexního přístupu a zároveň řešení potřeb a překážek specifických pro jednotlivá odvětví, stejně jako investice zvyšující produktivitu. K řešení nedostatku pracovních sil a dovedností by mohla být zvážena kombinace politik. Tyto politiky by mohly zahrnovat: i) další snížení mezní daňové sazby a/nebo zvýšení transparentnosti mezní daňové sazby pro fyzické osoby; ii) zvýšení mezd v odvětvích se strukturálním nedostatkem, zejména v odvětvích s koncentrací veřejných a poloveřejných zaměstnavatelů; iii) podporu kvality práce a rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem; iv) zlepšení profesního poradenství a v) zlepšení přístupu k vysoce kvalitní a cenově dostupné péči o děti. Kromě toho by posílení příležitostí k prohlubování dovedností a změně kvalifikace prostřednictvím cílených a přizpůsobených opatření, zejména pro osoby na okraji trhu práce a ekonomicky neaktivní osoby, mohlo pomoci zmírnit nedostatek pracovních sil a dovedností a zlepšit sociální výsledky.

(34) Ačkoli Nizozemsko zavedlo opatření ke snížení své závislosti na ruských fosilních palivech, ropa a zemní plyn představovaly 38 % a 41 % jeho skladby zdrojů energie, v důsledku čehož je nizozemská ekonomika zranitelná vůči globálnímu vývoji cen. Je potřeba vyvinout další úsilí, aby Nizozemsko dosáhlo cílů EU v oblasti energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030. Navzdory zvýšeným ambicím v oblasti instalace dodatečné kapacity obnovitelné energie činil podíl obnovitelných zdrojů energie na konečné spotřebě energie v roce 2021 pouze 13,0 %, což je méně než politicky dohodnutý cíl na úrovni EU a průměr EU ve výši 21,8 %. Nizozemsko tak nadále zůstává jedním z členských států s nejhoršími výsledky, pokud jde o podíl obnovitelných zdrojů energie na hrubé konečné spotřebě energie, a vykazuje jeden z nejvyšších rozdílů mezi podílem za rok 2021 a cíli pro rok 2030. Rozšíření elektrizační soustavy pro přenos i pro distribuci má zásadní význam pro rychlejší zavádění infrastruktury pro obnovitelnou energii z moří i z pevninských obnovitelných zdrojů energie. Kvůli postupně rostoucímu přetížení elektrizační soustavy jsou provozovatelé sítí často nuceni odmítnout žádosti nových výrobců elektřiny a spotřebitelů o přístup k distribuční soustavě. Vzhledem k tomu, že spotřeba plynu v obydlích představuje přibližně 25 % celkové spotřeby zemního plynu v Nizozemsku, může k dalšímu snižování emisí uhlíku a závislosti na fosilních palivech významně

přispět zlepšení energetické účinnosti fondu budov (například prostřednictvím standardů pro minimální energetickou náročnost, které by vedly k zahájení renovací, a přísnějšího prosazování požadavků energetického auditu pro průmysl). Spotřeba zemního plynu v Nizozemsku klesla v období od srpna 2022 do března 2023 o 29 % ve srovnání s průměrnou spotřebou plynu za stejné období v předchozích pěti letech, nad rámec cíle snížení o 15 %. Nizozemsko se vyzývá, aby pokračovalo v úsilí o dočasné snížení poptávky po plynu do 31. března 2024[24].

(35) Vzhledem k negativním účinkům nadměrného ukládání dusíku v přírodních oblastech, které je způsobeno především intenzivním nizozemským zemědělstvím, je vydávání povolení pro některé projekty produkující dusík, zejména stavební projekty, v současné době blokováno. Nizozemská vláda podniká kroky ke snížení ukládání dusíku, zejména prostřednictvím integrovaných oblastních programů na úrovni provincií. Je zapotřebí další podpora, aby se zemědělství stalo udržitelnějším a zároveň byla zajištěna konkurenceschopnost, například podpora snižování počtu hospodářských zvířat, urychlení přechodu na oběhové a/nebo ekologické zemědělství a zvýšení digitalizace a inovací.

(36) Nedostatek pracovních sil a dovedností v odvětvích a povoláních, která jsou klíčová pro zelenou transformaci, včetně výroby, zavádění a udržování technologií s nulovými čistými emisemi, brzdí přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi. Aby se snížil nedostatek dovedností a podpořilo se začlenění a přerozdělení pracovních sil, jsou zásadně důležité vysoce kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které budou reagovat na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření pro prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Pro zapojení nevyužívané pracovní síly, která je v nabídce, je zapotřebí, aby tato opatření byla přístupná, zejména pro jednotlivce a v odvětvích a regionech, jichž se zelená transformace dotýká nejvíce. V roce 2022 byl v Nizozemsku hlášen nedostatek pracovních sil u 108 povolání, která vyžadovala specifické dovednosti nebo znalosti pro zelenou transformaci, včetně specialistů v oblasti ochrany životního prostředí, izolatérů a stavebních techniků.

(37) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada program stability z roku 2023 a její stanovisko[25] je promítnuto do níže uvedeného doporučení č. 1.

(38) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada doporučila, aby členské státy eurozóny, mimo jiné prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost, i) zachovaly udržitelnost dluhu a upustily od široce pojaté podpory agregátní poptávky v roce 2023, lépe zacílily fiskální opatření přijatá ke zmírnění dopadu vysokých cen energií a zvážily vhodné způsoby ukončení podpory, až tlak na ceny energií poklesne; ii) udržely vysokou úroveň veřejných investic a podporovaly soukromé investice s cílem napomoci zelené a digitální transformaci; iii) podporovaly takový vývoj mezd, který zmírní ztrátu kupní síly, a zároveň omezovaly sekundární dopady na inflaci, dále zlepšovaly aktivní politiky na trhu práce a řešily nedostatek kvalifikovaných pracovníků; iv) zlepšily podnikatelské prostředí a zajistily, aby energetická podpora pro podniky byla nákladově efektivní, dočasná a zaměřená na životaschopné podniky a zachovávala pobídky pro zelenou transformaci, a v) zachovaly makrofinanční stabilitu, sledovaly rizika a současně pokračovaly v práci na dokončení bankovní unie.

---

24 Nařízení Rady (EU) 2022/1369.

25 Podle čl. 5 odst. 2 a čl. 9 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

K provedení prvního, druhého, třetího, čtvrtého a pátého doporučení pro eurozónu přispívají v případě Nizozemska doporučení č. 1, 2, 3 a 4.

(39) S ohledem na hloubkový přezkum Komise a na toto posouzení přezkoumala Rada národní program reforem na rok 2023 a program stability z roku 2023. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do níže uvedeného doporučení č. 1. Politiky uvedené v doporučení č. 1 pomáhají řešit slabiny související s vysokým soukromým dluhem a slabiny související s vysokým přebytkem běžného účtu. Doporučení č. 2 a 4 přispívají k realizaci doporučení č. 1, pokud jde o vyšší investice. Doporučení č. 1 přispívá jak k řešení nerovnováhy, tak k provedení doporučení pro eurozónu v souladu s 38. bodem odůvodnění.

DOPORUČUJE Nizozemsku v období 2023–2024:

1. Ukončit podpůrná opatření v oblasti energetiky platná do konce roku 2023 a využít související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Pokud by obnovení růstu cen energií vyžadovalo podpůrná opatření, zajistit, aby tato opatření byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků a aby byla fiskálně dostupná, a zachovat pobídky k úsporám energie.

   Zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního nárůstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 nejvýše na 3,5 %.

   Zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné čerpání grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, zejména s cílem podpořit zelenou a digitální transformaci.

   V období po roce 2024 pokračovat v provádění střednědobé fiskální strategie postupné a udržitelné konsolidace v kombinaci s investicemi a reformami přispívajícími k vyššímu udržitelnému růstu s cílem dosáhnout obezřetné střednědobé fiskální situace.

   Snížit zvýhodnění dluhu domácností a narušení trhu s bydlením. Podporovat dostupnost a cenovou přijatelnost bydlení na trhu se soukromým nájemním bydlením. Odstranit překážky bránící investicím, včetně investic do bytové výstavby.

2. Pokračovat v soustavném provádění jeho plánu pro oživení a odolnost a urychleně dokončit kapitolu REPowerEU s cílem urychleně zahájit její provádění. Pokračovat v urychleném provádění programů politiky soudržnosti v úzkém napojení na plán pro oživení a odolnost a v souladu s tímto plánem.

3. Omezit pobídky k využívání pružných nebo dočasných pracovních smluv. S přihlédnutím k potřebám jednotlivých odvětví řešit strukturální nedostatek pracovních sil a dovedností, zejména využitím nedostatečně využívaného potenciálu pracovních sil a posílením příležitostí k prohlubování dovedností a změně kvalifikace, zejména pro osoby na okraji trhu práce a ekonomicky neaktivní osoby.

4. Snížit závislost na fosilních palivech urychlením zavádění obnovitelných zdrojů energie, zlepšením rámcových podmínek s cílem podpořit investice do rozšiřování elektrických přenosových a distribučních soustav, rozšířením a urychlením opatření v oblasti energetické účinnosti s cílem snížit spotřebu energie, zejména v zastavěném prostředí. Podporovat přechod k udržitelnému zemědělství. Zintenzivnit politické úsilí zaměřené na poskytování a získávání dovedností potřebných pro zelenou transformaci.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně